

Repolainen 54

Jäsentiedote 4/2010

Repolainen

Repola- Seura ry:n jäsenlehti

Numero 54, 4/2010

Numeron 55 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 31.12. mennessä

Päätoimittaja

Pertti Rannikko

pertti.rannikko@uef.fi

puh. (013) 717422

Huhtilammentie 955, 82160 Oskola

Toimittaja

Lauri Huotari

Kuvatoimittaja

Raimo Määttä

Repola-Seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot takakannen etusivulla
Seuran nettisivut osoitteessa www.repola-seura.org, josta löytyy myös
vanhoja Repolaisen numeroita

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset

Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Tornitie 4 A, 80770 Kontiolahti,
gsm 050 599 1364, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 15 €, ainaisjäsenmaksu 150 €, kannatusjäsenmaksu
100 €, vapaaehtoinen tukimaksu 10–30 €, perheenjäsenmaksu puolisoista
ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 €.

Tiedottamisen parantamiseksi Repola-Seuran jäseniä pyydetään
ilmoittamaan sähköpostiosoitteensa jäsensihteerille (edellisessä
numerossa sähköpostiosoite oli virheellinen, joten mahdolliset viestit
eivät valitettavasti tulleet perille).

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva : *Repolan hautausmaan takana olevasta sillasta alkaa raja-
vyöhyke. Sillalta alkavaa tietä pitkin on noin 40 kilometrin matka Lieksan
puolelle Kivivaaraan, jota kautta kuljetettiin 1990-luvun lopulla Repolasta
puuta Suomeen (kuva Raimo Määttä).*

Repola 2010

Viime kesä oli paitsi Suomessa myös Repolassa helteinen ja kuiva. Kuivuus näkyi Venäjän puolella metsäpaloina. Myös Repolan alueella oli muutama pienempi tulipalo, mutta suurempia metsäpaloja ei alueella ilmeisesti ollut. Repolassa on kiinnitetty huomiota paloturvallisuuteen ja kaksi vuotta sitten sinne perustettiin vakituinen palokunta. Kuivuuden vuoksi Repolassa saatiin huono peruna-, vihannes- ja marjasato, mikä näkyy omavaraista elämää viettävien repolalaisten arjessa vielä talvella-kin.

Metsätalouden muutokset ovat metsätyön varassa eläneessä kylässä silmiinpistäviä. Enää ei Repolan ympäristön teillä tule vastaan tukki-autoja, joiden kyydissä olisi kokonaisia puunrunkoja. Puut on pätikitty valmiiksi metsässä, joten puurekat näyttävät samanlaisilta kuin Suomessa. Skandinaaviseen puunkorjuuteknologiaan siirtymisen jälkeen työvoiman tarve on laskenut jyrkästi. Uusimpana ilmiönä näyttää olevan, että alueella puuta korjaavat koneketjut tulevat entistä kauempaa, jopa Arkangelista asti. Repolalaisia on metsätöissä koko ajan vain vähemmän. Kaksi vuotta sitten puhtiin muutamasta kymmenestä, tänä vuonna enää kymmenkunnasta.

Lämpimät ilmat houkuttelivat keuhkolla Repolaan lomanviettäjiä. Sukulaisten ohella kylän ympäristös-

sä liikkui myös luontomatkailijoita. Luonto- ja kulttuurimatkailulla on erinomaiset edellytykset Lieksanjärven hienoissa maisemissa. Myös me repolaseuralaiset vakuutimme heinäkuun matkallamme, että alueen ainutlaatuisen historian ympärille voisi kehittää monipuolisia tutustumiskohteita ja tarinoita.

Tänä syksynä on ollut mielenkiintoista lukea Karjalan Sanomista Karjalan uuden päämiehen Andrei Nelidovin lausuntoja. Hän on toistuvasti todennut, ettei halua kehittää Karjalaa vain teollisuusalueena, ja korostanut matkailun lupaavia näköalaoja. Hän on puhunut myös eurooppalaisista matkailijoista, joiden mielikuvitusta ”Kalevalan kaltaiset satumaiset seudut pystyvät hämmästyttämään”.

Nyt voisi olla paikallaan tuoda aktiivisemmin esille niin Karjalan tasavallassa kuin Suomessa Repolan alueen matkailullista vetovoimaa. Esimerkiksi keskustelu matkailijoiden rajanylitysmahdollisuuksista Lieksan korkeudelta olisi syytä viritellä uudelleen. Matkailijoita varaten rakennetut palvelut, kuten paremmat tiet, matkapuhelinverkko, vesihuolto ja kaupat, palvelisivat myös paikallisia asukkaita ja toisivat heille tuloja.

Pertti Rannikko

Kesäinen Repolan matka

Heinäkuun helteiden keskellä Holi sopivasti muutama vähemmän helteinen kesäpäivä, kun repolaseuralaiset matkustivat 16.–19.7. Repolaan. Linja-autoa kuljettaneen Jari Nevalaisen kyydissä oli 13 matkustajaa, osa ensikertalaisia, osa kokeneita Repolan kävijöitä. Lukkasen sukua oleva Kaarina Ahonen jäi Mujejärvelle, Kiriläisen sisaruskunta jatkoi matkaa sukulaisensa luokse Kiimanvaaraan. Loput matkalaiset majoittuivat Re-

polaan, osa Juho Lasrevin luokse, osa Valentina Gartsevan luokse (Valentinasta ja hänen miehensä Dimitristä on kerrottu tämän lehden sivuilla 12–13).

Matkanjohtajina toimineet Valentina Afanassieva ja Martti Nesterinen olivat suunnitelleet monipuolisen ohjelman. Perheissä seurustelun, saunomisen ja omaehtoisen liikkumisen ohella yhteisenä ohjelmmana oli käynti koulun museossa, osallistuminen kyläpraasniekkaan

Repolan matkalaisia isäntäväen kanssa koulun edustalla. Vasemmalta Tanja Nesterova, Juho Lasarev, Eero Vatanen, Pertti Rannikko, Erkki Vatanen, Ella Vatanen, Valentina Afanassieva, Martti Nesterinen, Pentti Tuomi ja koulumuseon johtaja Svetlana Gerchina (kuva Leena Rannikko).

Kuivuus haattasi viime kesänä puutarhaviiljelyä Repolassa. Repolan vanhin mies Viktor Moissejev (s. 1926) on juuri mullannut perunansa (kuva Leena Rannikko).

sekä uuden kyläpäällikön Aleksander Pashukin tapaaminen. Lyhyellä kiertoajelulla kävimme myös katsomassa rakenteilla olevaa uutta kirkkoa ja kylän hautausmaata sekä sen takana olevaa siltaa, josta alkaa rajavyöhyke.

Koulun museota meille esitteli koulumuseon johtaja Svetlana Gerchina. Hänen tarinoitaan täydensivät Tanja Nesterova ja Juho Lasarev. Museota käytetään koulun opetuksessa ja sen aineistot täydentyvät koko ajan. Joka vuosi on joku teema, johon liittyvää materiaalia (esimerkiksi vanhoja valokuvia)

oppilaat keräävät isovanhemmiltaan ja muilta kyläläisiltä. Koulumuseon toiminta vaikutti tukevan hyvin kotiseutuopetusta.

Nykyiset koulurakennukset ovat valmistuneet vuosina 1974–1975. Parhaimmillaan koulussa on ollut 600 oppilasta; tällä hetkellä oppilaita on 90. Entiset oppilaat pitävät Repolassa luokkakokouksia, kun valmistumisesta on kulunut tasavuosia. Vuonna 1959 koulunsa lopettaneista 30 tuli vuonna 2009 juhlimaan, mikä vilkastutti hetkeksi myös kylän elämää.

Repolan kyläpraasniekasta kerrotaan Karjalan Sanomien artikkelissa, joka on kopioitu sellaisenaan tämän lehden keskiaukeamalle.

Kyläpäällikkö Aleksander Pashuk

Repolan kylähallinnon johtaja Aleksander Pashuk (kuva Leena Rannikko)

Heinäkuun Repolan matkan yhteydessä repolaseuralaisilla oli mahdollisuus keskustella kahvikupin ääressä kylähallinnon johtajan Aleksander Pashukin kanssa. Kun repolalaisten piti valita neljä vuotta sitten itselleen kyläpäällikkö, valitsivat he tehtävään lespromhozin (puunkorjuuyrityksen) metsätaloutsinsinööriin, joka oli totuttu tuntemaan asiallisena miehenä. Metsätaloutsinsinööriksi Pashuk on valmistunut Petroskoin yliopistosta.

Uuden kyläpäällikön valinta liittyi Venäjän uuteen paikallishallintolakiin, joka hyväksyttiin duumassa vuonna 2003. Karjalan tasavallassa lakia alettiin soveltaa vuonna 2006. Lain mukaan paikallishallintoyksikkö on perustettava kaikkiin asutuskeskuksiin, joiden

asukasmäärä ylittää 1 000 asukasta. Repolan asukasluku ylittää tämän rajan vain muutamalla kymmenellä ihmisellä. Repolan ohella myös Lentierassa on oma kylähallinto, jonka alaisuuteen nykyään kuuluu myös Kiimanvaaran kylä. Kylien ja Karjalan tasavallan hallinnon välissä on vielä piirihallinto, tässä tapauksessa siis Mujejärven piiri.

Piirihallinto vastaa kouluista ja terveystalouksista, kylähallinto muun muassa sähköhuollosta, tietoliikennepalveluista ja kylän omista teistä. Aleksander Pashuk mainitsee uuden palokunnan esimerkkinä uuden kylähallinnon aikaansaannoksista. Ongelmia aiheuttaa erityisesti sähkön kallis hinta, mikä vaikeuttaa uusien yritysten saamista alueelle. Sähköä tuotetaan öljyllä omalla dieselgeneraattorilla.

Repolan kylähallinnon johtajan mielestä paikallishallintoreformin ongelmana on, että vaikka kylähallinnolle annetaan oikeuksia ja velvollisuuksia, ei niille anneta riittävästi taloudellisia resursseja. Tärkein budjettitulojen lähde on yksityisten ihmisten maksama tulovero. Tällä hetkellä 60 prosenttia verotuloista menee keskushallinnon budjettiin, 30 prosenttia piirille ja vain 10 prosenttia paikallishallinnolle. Paikallishallinnolla on käytössä kaksi muuta verotulon lähdetä: maavero ja fyysisten henkilöiden omaisuusvero.

Haukkasaari 18.7.2010

Itselleni heinäkuisen Repolan matkan kohokohtia oli käynti Haukkasaaressa. Se on pienen sillan mantereeseen yhdistämä Lieksanjärven saari. Sinne on Repolan kylältä matkaa vesiteitse noin 7 kilometriä, maanteitse yli 20 kilometriä. Martti Nesterinen oli pyytännyt Anatoli (Topi) Tarajeffia kyyditsemään meidät sinne autollaan sunnuntai-aamuna ja läksimme Eero Vatasen kanssa ilomielin mukaan.

Kohtaaminen modernin Venäjän kanssa

Heti Haukkasaareen saavuttuamme tapasimme moskovalaisia matkailijoita, kolme nuorta miestä ja kaksi neitoa. He olivat tulleet Moskovasta

junalla Mujejärvelle, josta paikallinen yrittäjä oli aamulla kyydinnyt heidät tavaroineen Haukkasaareen. He esittelivät meille kahta kootavaa saksalaisperäistä kanoottia, joilla he aikoivat meloa kahden

Moskovalaisnuoret aloittelemassa kahden viikon melontaretkeään Lieksanjärven ympäristössä (kuva Eero Vatanen)

viikon ajan Lieksanjärven ympäristössä. Miehet kertoivat hyvällä englannilla olevansa Moskovassa kauppatieteen opettajia, erikoisalanään markkinointi. He olivat kiinnostuneita alueen kylistä ja annoin heille jäsenlehtemme Repolaisen uusimman numeron, jossa oli kartta kylistä ja tietoa niiden asukasluvun kehityksestä. He kaivoivat esiin vodkapullon ja lasit ja joimme maljat tapaamisemme kunniaksi. Vaihdoin vielä keskenämme sähköpostiosoitteita ja toivotimme toisillemme hyvää matkanjatkoa.

Moskovalaiset luontomatkailijat eivät ole Repolan ympäristössä nykyään mikään harvinainen ilmiö. Heitä käy alueella enemmän kuin pietarilaisia, joilla on lähempänä kotikaupunkiaan samankaltaista luontoa kuin Repolan ympäristössä. Keskustellessani aiheesta

myöhemmin Juri Kilinin kanssa, hän arvioi suomalaisten melojien määrän alueella viime vuosina vähentyneen. Repolan alueen luontomatkailun kasvu riippuu lähitulevaisuudessa ennen muuta moskovalaismatkailijoista, ellei sitten Suomen puolelta tuleville matkailijoille avata mahdollisuutta ylittää raja Lieksan korkeudelta.

Vanha karjalaiskylä

Modernin Venäjän kohtaamisen jälkeen saatoimme ruveta tutustumaan perinteiseen karjalaiskylään. Haukkasaari avautui eteemme laajana, yhtenäisenä peltoaukeamana. Talot eivät ole siellä sijainneet hajallaan vaarojen laella ja rinteillä, mihin olemme rajan toisella puolella Lieksan ja Kuhmon rajakylissä tottuneet. Haukkasaarissa ja muissa Repolan alueen kylissä talot ovat sijainneet yleensä vesistöjen äärellä, lähellä toisiaan. Asukkaat ovat käyttäneet hyväksi ympärillään levittäytyvän luonnon monipuolisia antimia. Kalastus ja metsästys ovat olleet keskeisiä jokapäiväisen ravinnon hankkimisessa.

1900-luvun alussa Haukkasaarissa oli yhdeksän taloa, joista kuudessa asui Pottosia, kahdessa Kana-

*Haukkasaarissa kuivataan heinää haasioissa
(kuva Eero Vatanen)*

sia ja yhdessä Sakkusia. 1920- ja 1930-lukujen vaihteessa kylään perustettiin *Oikea tie* -niminen kolhoosi, johon yksityiset talonpoikaistaloudet liitettiin kovakouraisesti. Kun työvoimaa tarvittiin 1950-luvun jälkipuoliskolla jatkuvasti lisää metsä- ja uittotöihin, lakkautettiin Repolan alueella maatalouskolhoosit.

Haukkasaaren pellot säilyivät kuitenkin käytössä, sillä tasaisina ja vähäkivisinä ne soveltuivat hyvin koneelliseen viljelyyn. Peltoja rupesi viljelemään metsätalouspiirin (Iespromhoz) aputalous, jonka tehtävänä oli tuottaa ruokaa metsätyöläisille. Nesterisen Martti kertoi, miten hänen ensimmäisellä käynnillään Haukkasaaressa 1990-luvulla peltoja viljeltiin isoilla traktoreilla. Aputalouden hiipumisen ja lakkauttamisen jälkeen pellot ovat jääneet repolalaisten perheiden heinämaiksi, joilta he ovat niittänet ja kuivattaneet heinää lehmilleen ja vasikoilleen. Kaikkiaan Repolassa lienee tällä hetkellä 6–7 lehmää.

Kesäkylä

Niin kauan kuin Lieksanjärvellä ja Lieksanjoella uitettiin puuta, pysyi Haukkasaari asuttuna. Kylässä asui 1970-luvun alussa 30 ihmistä, mutta tällä vuosituhannella siellä on asuttu vain kesällä. Haukkasaa-

ressa ei viime sotien aikana käyty taisteluja, joten sitä ei alueen muiden kylien tavoin poltettu. Vuosien varrella osa taloista on kuitenkin siirretty Repolan pääkylään ja osa on palanut. Jäljellä on kaksi vanhaa karjalaistaloa, jotka ovat edelleen Pottojevien hallussa. Kolmas Haukkasaaren taloista on Saharoffin suvun kesäpaikkana ja kalamajana. Toinen vanhoista taloista on Viktor Pottojevin perheen kesäpaikkana. He heinättävät kesällä peltoja ja vievät talvella heinät jäätä pitkin Repolaan. Perhe ei ole nyt paikalla, mutta sukulaismies Zora on heinätoiden alkua odottelemassa ja niittämässä pihamaita. Hän kertoo, että talvella he kulkevat moottorikelkalla tai suksilla Repolasta Haukkasaareen.

Repolan muiden sukujen tavoin myös Pottosen suku hajosi 1920-luvun alussa eri puolille rajaa. Yhteydet katkesivat lähes 70 vuodeksi. Rajan avauduttua 1990-luvun alussa olivat Pottoset ensimmäisiä, jotka tulivat Repolaan ja Haukkasaareen katsomaan esi-isiensä asuinsijoja ja tapaamaan sukulaisia. Repola-Seuran historiikin mukaan Feodor Pottojevin kestitys oli ollut Haukkasaaressa ystävällistä ja ylenpalttista.

Pertti Rannikko

Repolan kulttuuritalo

Karjalan kieli on häviämässä karjalaise

Repolan kylässä pidettiin kyläpruasniekka, johon kokoontui väkeä Koko Repolan seudulta, Petroskoista ja jopa Suomesta. Tämänvuotinen juhla oli omistettu paikalliselle kulttuuritalolle, joka on toiminut jo 45 vuotta.

Vanha karjalainen kylä Repola sijaitsee Mujejärven piirissä Lieksajärven rannalla. Kylä on perustettu 1600-luvulla. Satojen vuosien aikana Repolassa on käynyt satoja matkailijoita ja kansanrunouden keräilijöitä, muun muassa kuuluisa Elias Lönnrot. Kun vuonna 1832 Elias Lönnrot oli runonkeruumatkalla Vienassa, hän tuli Repolaan Kolvasjärveltä jalkaisin. Matkan pituus oli 15 virstaa.

– Repola on aina ollut seudun keskus. Neuvostoliiton aikana se oli metsätyöläisten taajama. Vuonna 1989 sen asukasluku oli yli 2 000 ja nykyään noin 1 000 henkeä, kylän päämies Aleksandr Pashuk kertoo.

Kyläpruasniekka on suuri tapahtuma kaikille kyläläisille.

Kulttuuritalolla on suuri merkitys joka kylän elämässä. 45-vuotispäiväänsä juhlivassa Repolan kulttuuritalossa toimii kerhoja, siinä harjoittelevat lasten ja aikuisten perinneryhmit.

Kyläpruasniekka on suuri tapahtuma kaikille kyläläisille.

Viime aikoina Repolassa on liikkunut huhuja siitä, että kulttuuritalo suljetaan. Sitä ei ole korjattu pitkään aikaan, ajanmukaiset palohälyttimet puuttuvat. Tästä syystä Karjalassa suljettiin viime vuonna 48 kulttuuritaloa maaseudulla.

– Ongelmia on paljon. Me joudumme säästämään sähkön kulutuksessa, koska meidän kylässä se on hyvin kallista. Eräissä

kulttuuritalon huoneissa ei ole sähköä eikä lämmitystä, niissä ei pidetä mitään tilaisuuksia eikä harjoituksia, Aleksandr Pashuk jatkaa.

Kulttuuritalossa oli ennen kuusi työntekijää. Kylän päämies pitää valitettavana, että kolme työntekijää oli pakko irtisanoa.

– Elämä syrjäseudulla ei ole helppoa, mutta niin kauan kuin

on kyläelämän keskus

sta kylästä

olen päämiehenä, kulttuuritalo toimii. Tänä vuonna laitamme palohälyttimet. Asiakirjat siitä ovat jo valmiit, Pashuk ilmoitti.

Juhlapäivänä ei ole tapana puhua ikävistä asioista. Repolalaiset eivät kuitenkaan voineet unohtaa huoliaan ja ongelmiin juhlapäivänäkään. Paikallinen perinneryhmä Ilo esitti karjalan- ja suomenkielisiä lau-

luja. Ikävä kyllä, mutta harva repolalainen ymmärsi heidän laulujensa sanoja. Karjalaisessa kylässä karjalan kieltä ei opeteta kouluissa.

– Karjalan kieli, meidän oma kielemmme on häviämässä, ryhmän laulaja Svetlana Fjodorova sanoi. – Me laulamme kuitenkin. Tietäköön rahvas, että on karjalaisia tälläseudulla ja vielä karjalan kieli elää.

Syrjäkylän asukkaat sanoivat, että heitä on unohdettu ja jätetty vaille huomiota ja huolenpitoa. Virkamiehiä harvoin on käynyt Repolassa, ja television kuvausryhmä viimeksi 20 vuotta sitten.

Onko tulossa Repolan seudulle muutoksia parempaan päin vai onko sen paras aika jo ohi?

Natto Varpuni

Repolassa kävijöiden majoittaja

Valentina ja Dimitri Gartsev (kuva Raimo Määttä)

Monet Repolassa käyneet suomalaiset tuntevat Valentina Gartsevan, ainakin useimmat Repola-seuran jäsenet. Valentinan ja hänen miehensä Dimitrin koti on seuran ensimmäisistä matkoista lähtien ollut matkalaisten majoittajapaikkana. Kun matkat Suomesta Repolaan tulivat 1990-luvun alkupuolella mahdollisiksi, saapui Hannu Pottonen selvittämään mahdollisia majoituspaikkoja. Suomenkielentaitoisena ja vieraanvaraisena emäntänä Valentina onkin siitä lähtien saanut majoittaa repolaseuralaisia Lieksanjärven rannalla sijaitsevassa kodissaan. Valentinan puheissa vilisee seuran

alkuaikojen aktiivien nimiä. Hän on tarkoin perillä myös siitä, mitä seuran julkaisuissa on kirjoitettu. Hän saattaa vastata kysymyksiin kaivamalla esiin vanhoja Repolaisen numeroita ja näyttämällä niistä kohtia, joissa asiaa on jo selvitetty. Myös Aunuksen Repola -kirjan hän on lukenut tarkoin.

Kylän hammaslääkäri

Valentina syntyi vuonna 1938 nykyisen Lentieran paikalla olleessa Kipon vanhassa karjalaiskylässä. Isän puolelta hän on Kusmin ja äidin puolelta Nikitin. Isä kuoli tal-

visodassa ja äiti asettui evakosta palattuaan kahden lapsensa kanssa Suulansaareen, jossa hän teki töitä kolhoosissa. Valentina kävi veljensä kanssa koulua Repolassa, jossa he asuivat internaatissa. Luokat 8–10 hän kävi Rukajärvellä, minkä jälkeen hän opiskeli Petroskoissa hammaslääkäriksi. Välillä hän oli töissä ja sitten täydennyskoulutuksessa. Valmistuttuaan hänelle esitettiin kolme mahdollista työpaikkaa, joista piti valita. Hän valitsi Repolan, jossa hän toimi hammaslääkärinä vuosina 1959–2004 eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

Hammaslääkärin työpaikka oli Repolan sairaalassa, jossa oli parhaimmillaan hyvin monipuoliset palvelut: laboratorio, röntgen, lastenlääkäri ja muita erikoislääkäreitä. Enimmillään siellä oli 35 vuodepaikkaa ja 40–50 ihmistä töissä. Vähitellen toiminta ja henkilökunta supistuivat ja sairaala lopetti toimintansa vuonna 2006 kokonaan. Repolaan on jäänyt ensiapuasema, jossa toimii kaksi välskäriä (apulääkäri) ja yksi sairaanhoitaja. Vakavammin sairastuneet lähetetään 80 kilometrin päähän Mujejärvelle.

Valentinan mies Dimitri Gartsev on kotoisin Valko-Venäjältä. Hän tuli Repolan metsätalouspiiriin autonasentajaksi, kun Karjalaan haettiin väkeä metsätöihin. Dimitri ja

Valentina tapasivat Repolan kulttuuritalolla ja menivät naimisiin vuonna 1960. Perheeseen syntyi kaksi lasta, joista poika kuoli nuorena työtapaturmassa. Tytär Lena on valmistunut lääkäriksi ja asuu Mujejärvellä.

Luonnonläheistä elämää

Dimitri ja Valentina ovat hieman yli 70-vuotiaita eläkeläisiä, jotka viettävät omavaraista ja luonnonläheistä elämää. He ovat asuneet vuodesta 1965 lähtien talossa, jonka metsätalouspiiri rakensi 1950-luvulla. Talo on kylässä tyypillinen kahden perheen asuinrakennus, jossa kummallakin perheellä on oma päätynsä. Nykyisin asunto on heidän omistuksessaan. Puutarhasa kasvaa mansikkaa, vadelmaa, viinimarjoja, karviaisia, perunaa, sipulia, porkkanaa ja punajuurta. Lieksanjärvellä olevista kalamaajoistaan käsin he paitsi kalastavat myös poimivat marjoja ja sieniä. Kalaa ja marjoja lähetetään myös tyttären perheelle Mujejärvelle.

Talvella päivät kuluvat kotitöissä ja uunin lämmityksessä. Dimitri korjaa verkkoja ja Valentina neuloo. Välillä he käyvät Lieksanjärvellä pilkillä ja verkoilla.

Pertti Rannikko

In Memoriam Erkki Mauranen

Opettaja Erkki Mauranen siirtyi tuonilmaisiin Ruovedellä elokuun 21. päivänä 2010. Hän oli syntynyt Nurmeksessa 1. 8. 1935 ja oli Nurmeksen Maurasia. Isä oli Wasili Mauranen, joka oli tullut pakolaisena Repolasta vuonna 1921.

Erkki Mauranen kävi koulunsa Nurmeksessa ja valmistui ylioppilaaksi Nurmeksen yhteislyseosta 1956. Kansakoulunopettajatutkinnon hän suoritti Jyväskylässä 1958. Eläkkeelle hän jäi Ruoveden Visuveden koulun opettajan tehtävistä vuonna 1995.

Erkki Mauranen toimi Repola-Seuran puheenjohtajana 17 vuotta seuran perustamisesta lähtien. Vuonna 2002 hänet nimitettiin seuran kunniapuheenjohtajaksi.

Erkin harrastuksiin kuuluivat muun muassa kunnalliset luottamustehtävät, kotiseutuyhdistystoiminta, opettajien ammattiyhdistysasiat, lehtikirjoittelu sekä metsästys ja kalastus

Tuula Kilpeläinen

Erkki Mauranen kunniapuheenjohtajana edustamassa Tuula Kilpeläisen kanssa Repola-Seuraa Tampereella vuonna 2005 (kuva Arja Mauranen)

Repola-Seuran arkisto käytettävissä

Repola-Seuran kunniapuheenjohtaja Erkki Mauranen otti tämän vuoden alussa yhteyttä seuraan ja pyysi selvittämään, voidaanko hänen hallussaan oleva seuran aineisto arkistoida Joensuun maakunta-arkistoon. Kun maakunta-arkisto suostui mielihyvin ottamaan materiaalin vastaan, lähetti Mauranen huhtikuussa Joensuuhun kolme pahvilaatikollista ai-

Suomalaisia vieraita Repolassa

Suomen Repola-seura vieraili Repolassa 18.–21.7. Mukana oli kaikkiaan 22 henkilöä sukulaisia tapaamassa. Seuran edustajina Heikki Palaskari, Leo Homanen ja Erkki Mauranen neuvottelivat kyläneuvoston puheenjohtaja Feodor Filatovin ja paikallisen Repola-seuran puheenjohtajan Albert Ilosen kanssa.

Neuvottelussa keskusteltiin kalastus- ja rajanylitysasioista. Feodor Filatov esitti tilannekatsauksen Repolan asioista. Tilaisuudessa keskusteltiin myös Repolan historian kirjoittamiseen liittyvistä asioista. Sikäläinen Repola-seura lupasi auttaa meitä suomalaisia lähdeaineiston keruussa.

Samalla suunniteltiin ensi kesän tapaamisen ohjelmaa. Ensi kesän suunnitelmiin kuuluu pruasniekan ja suomenkielen kurssin järjestäminen Repolassa. Asiasta päätetään lopullisesti huhtikuussa 1995 Kajaanissa.

Viemisinä Repolassa luovutettiin kyläneuvostolle, koululle ja lastentarhalle kirjoitus- ja monistuskoneita, nauhuri, kirjoja, leluja, paperia, kyniä, liitua yms. koulutyössä tarvittavaa materiaalia. Koulun musiikkikerho palkitsi vieraat vauhdikkailla esityksillä.

Yhteisessä illanvietossa kulttuuritalossa Hukkasen veljekset, Outi Väisänen ja kylän omat työtöt lauloivat. Erkki Mauranen ja Leo Homanen esittelivät Suomen Repola-seuran toimintaa. Teetä juotiin ja lopuksi tanssahdeltiin Viktor Lasarevin hanurin tahdissa. Kaiken kaikkiaan iloinen ja vauhdikas ilta.

Kiitoksia vielä kerran kaikille repolalaisille ylenpalttisesta ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta. Toivottavasti tapamme ensi kesänä samoissa merkeissä!

Erkki Mauranen

Repola-seuran puheenjohtaja
Ruovesi

neistoa, joka toimitettiin maakunta-arkistoon täydentäen sitä pienellä määrällä uudempaa aineistoa. Joensuun maakunta-arkisto on kesän aikana inventoinut ja luetteloinut Repola-Seuran arkiston ja liittänyt sen kokoelmiinsa, missä se nyt tutkijoiden vapaasti käytettävissä. Arkistohakemisto on katsottavissa arkistolaitoksen kotisivuilta Vakka-tietokannasta (<http://www.arkisto.fi/fi/aineistot/>).

Kyöttiset Repolan runonlaulajasukua

Repolan Omelien kylässä asusti Aunuksen maineikkain runonlaulaja Simana Olekseine Kyöttinen. Repolan tienoilla matkustaneelle M. A. Castre´nille mainittiin Kyöttin Simana jo vuonna 1839 seudun kuuluisana laulajana. Simana jäi orvoksi jo 14-vuotiaana ja otti itselleen heti vaimon, jotta talon työt tulisivat tehdyiksi.

Bernerille ja Boreniukselle Simana kertoi v. 1872 laulaneensa 40 vuotta aiemmin miehelle, joka osoittautui myöhemmin D.E.D. Europaeukseksi, Aunuksen kuvernementin ensimmäiseksi runojen suurkerääjäksi.

Simana jätti runo- ja loitsutaidon pojallensa Konoille, synt. 20.02 (08).1851, joka ei ollut aivan isänsä mittainen laulajana, mutta kohosi sentään Aunuksen parhaiden loitsijoiden joukkoon. Muiksi loitsutaitoisiksi Maiju Keynäs nimeää mm. Gauro Jyrgisen Muujärveltä, Miikkula Larinin Tuulivaarasta ja Kuisma Lukkasen Kolvasjärveltä.

Konoi Kyöttinen, jonka elämänsä kaaren loppuvaiheita seuraamme jatkossa, meni naimisiin Domina Jyrgisen kanssa. Heille syntyi kolmetoista lasta, joista kolme jäi eloon: pojat Pekka ja Nikolai sekä tytär Akuliina, joka meni naimi-

siin Kolvasjärvelle Romanaisen sukuun. Pojat tulivat Suomeen 1920-luvun alussa, tytär lienee jäänyt rajan taakse.

Mieheksi vartuttuaan kohotti Kono Kyöttinen ahkeralla työllään kotitalonsa kylän vauraimmaksi. Isännän vieraanvaraisuus ja henkevyys kohottivat kaukaisimpiakin matkamiehiä poikkeamaan Kyöttisen kotitalossa. Ja tämä teki talon ja sen laulajatietäjä-isännän yhä laajemmin tunnetuksi ei ainoastaan Karjalassa, mutta myöskin Suomen puolella rajaa. ”*Kauas kuuluvi sanoma, ulos viestit vierähtävi.*”

Ei ole tiedossamme missä määrin Konoin isä, Simana tiesi ja taisi kertoa pojalleen ”*muinaisia muis-teloja, noita syntyjä syviä*”, mutta Kono-pojasta miehuusikään päästyään tuli vanhan runon laulaja ja taitava tietäjä, ”*josta viestit vierisuvehen, sai sanoma Pohjolahan*”.

Moni 'kilpehinen' tuli etsimään häneltä apua sairaudelleen ja monet vaivat Konoi paransikin. Ja tällä tavoin rauhallisissa oloissa *"ajat edelleen menevät, vuonet tuota tuonnemmaksi"*.

Mutta viha ja vaino yllätti myöskin Karjalan rahvaan. Sen kansa taisteli maansa ja oikeuksiensa puolesta, mutta hävisi ja joutui maanpakolaisuuteen. Saman kohtalon alaiseksi joutui myös ukko-Konoi, kun Repola jouduttiin luovuttamaan Tarton rauhassa Neuvostoliitolle.

Runonlaulaja-vanhus asettui täällä Suomessa asumaan poikan-

sa Pekan luo Lehmtoon. Nyt runonlaulajaa tervehtimään ja laulamaan rientävät kansan tietouden ja vanhojen runojen kerääjät. Useita runotoisintoja ja paljon vanhaa tietoutta onkin saatu Konoi Kyöttiseltä talteen. Helmikuussa Konoi siirtyi Lehmosta Kymminlinnan pakolaishuoltolaan. Hänen piti mennä Helsinkiin laulamaan Kalevalan 100-vuotisjuhlille, mutta hän oli niin väsynyt ja heikko, ettei jaksanut enää mennä.

Kymminlinnan huoltolassa hän kuitenkin piristyi vielä siinä määrin, että kykeni matkustamaan vuoden -35 Sortavalan laulu- ja soitto-

Kuva Sortavalan vuoden 1935 laulujuhlista. Valkopartainen mies kuvan keskellä on Konoi Kyöttinen (kuva Pekka Kyöttisen pojan, Laurin tyttären Kirsti Kuokkasen kokoelmasta).

juhlille laulamaan hänelle rakkaita runoja.

Ylevän patriakallisella olemuksellaan ja harvinaisella hengemahdillaan Kyöttinen sai koko elämänsä ajan osakseen suurta kunnioitusta ja arvonantoa.

Syyskuun 30. päivänä äkillinen aivohalvaus siirsi tuonilmaisiin Kymninlinnan pakolaishuoltolassa Karjalan pakolaisvanhuksen Kooni Kyöttisen, yhden rajantakaisen Karjalan viimeisistä runonlaulajista ja vanhan tiedon taitajista.

Kyöttisen suvun vielä elävistä jälkeläisistä olisi paljon kirjoitettavaa. Nämä eivät kuitenkaan ole tul-

leet yhtä kuuluisiksi vanhan kansan tietäjinä, mutta kylläkin liikemiehinä ja ennen kaikkea kotiseutunsa ja heimonsa asiain hoitajina ja sen puoltajina.

”Morzian sizorizeni, kabulehti, lagluo’ni, pies luzikkas luvussa, astiazi arvelussa, äij’on pieniä kydyjä, pa’l’lo pieniä nadoja, asteies sevottajia, lugujen kavottajia.”

Yllä olevat säkeet ovat Simana Kyötin ”Häänäytelmän runosta Morsiustaloon tulovirsi” - sen viimeiset säkeet.

Lauri Huotari

Vuoden 2010 jäsenmaksu

Lehden mukana on vuosijäsenille postitettu jäsenmaksulomake. Jos maksat muulla tavalla (esimerkiksi internetillä), muista merkitä viitenumero. Jäsenmaksu pyydetään maksamaan marraskuun aikana. Vuosijäsenmaksun suuruus on 15 euroa.

Hallitus 1.4.2010 – 31.03.2011

Puheenjohtaja

Pertti Rannikko, puh. 013-717422 , pertti.rannikko@uef.fi
Huhtilammentie 955, 82160 OSKOLA

Varsinainen jäsen

Valentina Afanassieva, varapj.
gsm 040 716 5151
Torikatu 3D 25, 80110 JOENSUU
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Varajäsen

Pekka Kyöttinen, gsm 0500 186 625
Josulantie 14, 83720 KUOREVAARA

Pentti Tuomi, puh. 013-825 960
Ruuhitie 52G27, 80160 JOENSUU

Tuula Kilpeläinen, gsm 044 330 5529
Niemiskyläntie 51, 88900 KUHMO

Raimo Määttä ,gsm 0400 273 365
Teollisuuskatu 11, 80100 JOENSUU
mediamaatta@gmail.com

Mikko Pikarinen

Päivi Kiiskinen, gsm 050 599 1364,
jäsens sihteeri
Tornitie 4A, 80770 KONTIOLAHTI as.
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Martti Nesterinen, gsm 040 831 3869
Harjupolku 2 as.2, 81700 LIEKSA

Jari Jolkkonen, gsm 045 114 8525
Joensuuntie 15, 83400 VIINIJÄRVI
jk.jolkkonen@gmail.com

Hannu Karhu, gsm 0400 120 481
Sudenpolku 18, 88900 KUHMO

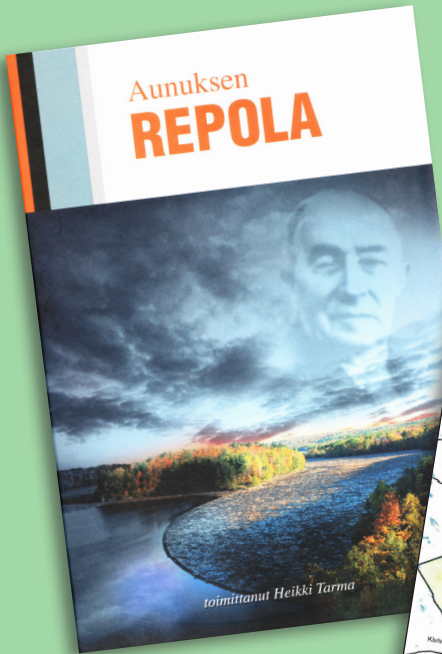
Maire Huotari, gsm 0400 670 311,
taloudenhoitaja
Rantatie 10, 83750 SOTKUMA
maire.huotari@hotmail.fi

Pekka Huttu-Hiltunen,
gsm 0400-596 4386
Petranpolku 3, 88900 KUHMO

Hallituksen ulkopuolinen sihteeri

Lauri Huotari. Gsm 041 439 4469, lauri.huotari@hotmail.fi, Rantatie 10,
83750 SOTKUMA

REPOLA-AINEISTOA TARJOUCHINTAAN!

Aunuksen Repola –kirja ja alla esitelty Repolan kartta 20 euron yhteishinnalla. Kattava Repolan historia esihistoriasta nykypäivään.

Kolmivärikartta Repolan alueelta 2 eurolla. Kartassa näkyvät vesistöt ja vanhat kylät 1700-luvulta alkaen. Tiestö on merkitty nykyisen tilanteen mukaan.

Edellä mainittuihin hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset Repola-Seuran taloudenhoitajalta Maire Huotarilta puhelimitse (0400 670311), sähköpostitse (maire.huotari@hotmail.fi) tai postitse (Rantatie 10, 83750 Sotkuma).

Tilaa Repola-tietoa itsellesi tai lahjaksi!